

Kortárs üvegművészet, kilátásokkal

Interjú Borbás Dorka és
Kóródi Zsuzsanna
üvegművészekkel

NOVÁK PIROSKA

Szent István-bazilika, Lovagterem, 2017. XI. 12-ig

interjú

A nagyközönség 2014 végén találkozhatott legutóbb a Magyar Üvegművészeti Társaság (MÜT) tagjainak csoportos *HuGlass 2014* című kiállításával Budapesten, a B55 Kortárs Galériában. Az idén visszatérő tárlat számos kísérő rendezvénnyel kiegészülve kerül megrendezésre, nem akármilyen helyszíneken. Az 1996-ban alapított MÜT tagjai között többségben vannak azok az alkotók, akik autonóm művészi értékkel bíró üvegplasztikákat, üvegekpeket hoznak létre immár évek, évtizedek óta, ezzel is markánsan jelezve, hogy az üveg hagyományos iparművészeti felfogása napjainkra szűkű és meghaladtá vált.¹ Szemléletes bizonyítéka ennek, hogy idén a MÜT művészei önállóan – galériák köteléke nélkül – állíthattak ki az Art Market Budapest rendezvényén, így az autonóm üvegművészek törekvései újabb platformon nyertek legitimitációt. Borbás Dorkával és Kóródi Zsuzsannával, a HuGlass 2017 szervezőivel beszélgettünk.

Honnan jött az ötlet, hogy a Társaság saját standdal legyen jelen az Art Marketen? Milyen szempontok és célok mentén válogattátok ki az ott kiállító hűs művészt és alkotásaikat?

KÓRÓDI ZSUZSANNA: Amikor helyszínt kerestünk a kiállításához, felmerült a Millenáris mint lehetséges tér. Aztán viszonylag gyorsan eldőlt, hogy ez lenne a legjobb lehetőség az ottani megjelenésre. Targyaltunk Ledényi Attiláékkel, akik a gyűjtői klubbal már a korábbi HuGlass-kiállításokon is jelen voltak mint VIP-vendégek, és nyitottak voltak az elképzelésünkre.

MELCHER MIHÁLY: *Evolúció* (2016), formába olvasztott, ragasztott, savazott üveg
HUNGART © 2017

foto: a Magyar Üvegművészeti Társaság-jóvólából

SOLTÉSZ MELINDA: *Összhang*, 2015, fúvott, csiszolt, foncsorozott üveg és fa
HUNGART © 2017

A hűs művész kiválasztásában Karin Rühl, a Glasmuseum Frauenau igazgatója volt a segítségünkre; ugyanakkor törekedtünk arra, hogy látványos és sokszínű válogatást villantsunk fel kedvcsinálóként a későbbi nagy kiállításához.

BORBÁS DORKA: A magyar üvegművészek autonóm munkái már hosszú évtizedek óta szerepelnek nemzetközi művészeti vásárokon Európában és Amerikában egyaránt. Pár éve itthon is sikerült meg-megjelenünk az Art Market különböző standjain. Az üveg mint médium – úgy tűnik – itthon is egyre elfogadottabbá válik a gyűjtők körében...

Milyen visszajelzéseket kaptatok a négy nap során? Hogyan értékelték a Társaság részvételét?

K. Zs.: Nagyon sok pozitív visszajelzést kaptunk a látogatóktól. Meglepi és szokatlan szint vittünk a vásárra, ahol amúgy is kevés a szobrászati alkotás, viszont a mi standunkon hangsúlyosan jelentek meg a háromdimenziós művek. Szilágyi Csilla *Transfuse I.* című installációja, amit a bejárat elé állítottunk fel, a közönség egyik kedvencének bizonyult. Célunk volt az is a szerepléssel, hogy felhívjuk a figyelmet a Bazilikában megrendezett csoportos tárlatunkra, ami szerintem sikerült is, mert az október 18-i megnyitón alig fértünk el, és azóta is rengeteg látogatója van a kiállításnak.

Mivel a fővárosban nincs üvegre specializálódott galéria – az egész országban csupán Pannonhalmán van egy, a Hefter –, így a közönség nagyon ritkán találkozhat a művekkel. Egy-egy alkotás felbukkan

fotó: a Magyar Üvegművészeti Társaság jóvoltából

GÁSPÁR GYÖRGY: *Pause*, 2017, ragasztott, csiszolt, metszett, polírozott üveg és akril
HUNGART © 2017

olykor-olykor művészeti galériákban, például Szentendrén az Erdész Galériában vagy a Budai Várban a Kiskép Galériában, de a Szurek Ágnes vezette Üvegpiramis Galéria megszűnésével hátrahagyott űrt, sajnos, nem tudják betölteni. Bizom benne, hogy egy galéria vagy egy befektető meg fogja látni az üvegművészetben rejlő potenciált.

B. D.: A nézők gyakran interakcióba léptek a tárgyainkkal, tapintással próbálták érzékelni azt, amit láttak. Ezek a művek bátran felvállalják vizuálisan is a mai korra kevésbé jellemző harmóniát, játékoságot. Úgy látszik, a nemzetközileg már sokszor bizonyított stúdióüveg itthon is rabul ejtette a vizuálisan érzékeny gyűjtőket.

A HuGlass 2017 az autonóm műfajok mellett, a hagyományos és kortárs építészeti üveget, valamint a használati funkcióval bíró tárgyakat és ékszereket, a dizajnt, továbbá három meghívott külföldi művész alkotásait is magába olvasztja. A három csoportba rendezett, közel száz művet felvonultató tárlat helyszíne a Szent István-bazilika tetőtéri Lovagterme lett. Hogyan találtak rá erre a helyszínre?

K. Zs.: Olyan teret találni, ahol ennyi mű megfér egymás mellett, a város vérkeringésében, központi helyen van, és egy hónap időtartamra elérhető, meglehetősen nehéz volt. Borkovics Péter üvegművész vetette fel ezt az opciót, eljöttünk, megnéztük és beleszerettünk. Mindenképpen nagy előny az elhelyezkedése, a hely atmoszférája és a garantált napi ezer látogató. Ezt bizonyítja az is, hogy a megnyitót követő negyedik napon már két művésznünk munkáját sikerült eladni.

BILICZKI ANETT: *Dueodde nr2.*, 2017, homokfúvott üveg fritt, gipsz és savazott tükör
HUNGART © 2017

B. D.: Amint azt a megnyitó óta eltelt pár nap is bizonyítja, a turisták közt „megbújva” jó pár olyan világot járt, saját gyűjteménnyel rendelkező érdeklődő is megfordul a Bazilikában, akik hallottak már rólunk, látták kollégáinkat nemzetközi helyszíneken. Nem hiába igyekeztünk a Neues Glass – New Glass magazin oldalain is meghirdetni ezt a nagyszabású rendezvényt.²

A kiállítás célkitűzéseként azt fogalmaztátok meg, hogy az pillanatképet kíván felmutatni a kortárs magyar üvegművészetről. Milyen ez a kép? Milyen tendenciákat láthatunk akár a mostani tárlat, akár az elmúlt két-három év tükrében?

K. Zs.: Tendenciák helyett inkább személyes történeteket láthatunk. Minden MŰT-tag a saját útját járja, de az biztos, hogy ahogyan korábban is, most is a szobrászi vonal a legerősebb. Vannak, akiket egy-egy stílus alá be lehet sorolni: Gáspár György op-artba szőtt dekonstrukcióját, Melcher Mihály posztmodern magánmitológiáját, M. Tóth Margit és Sipos Balázs lírai figurativitását, Botos Péternek a hazai MADI-mozgalomhoz kapcsolható műveit vagy jómagam perceptuálisát említhetem. Mások inkább a design és az építészeti üveg területein tevékenykednek, megint mások a hagyományosabb iparművészet hagyományait viszik tovább.

A kép, ahogy eddig is, most is nagyon vegyes; számomra a legnagyobb örömet a nagy mesterek munkáin túl mindig a fiatalok progresszivitása jelenti. Példa rá a még tanulmányait végző Farkas Diána, akinél a design és az installáció műfaja finom szobrászi megoldásokban találkozik, vagy a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának DLA szobrászati programjában részt vevő Varga Dóra, akinek a munkásságában az interaktív installáció mellett a zootróp működési elvét idéző műveken át a hagyományosabb üvegszobrok is megférnek. És jó példa Biliczki Anett, aki a MOME után Dániában tanult, és teljesen új megközelítésben, bátran nyúl az üveghöz.

B. D.: 28 éve diplomáztam üveg szakon. Férjem, Lukácsi László üvegszobrász nemzetközi pályafutását egyengetve is azt tapasztalom, hogy a magyar üveg pont attól ilyen hihetetlenül sokrétű, innovatív, mert semmilyen központi, gazdasági háttere nincs. Egyéni sorsok, gondolatok, individuumok vezérik. Ha lennének gyáraink, mint a cseheknek, vagy manufaktúránk hutákkal, mint az amerikaiaknak – valószínűleg uniformizáltabb munkák születnének. De így, hogy mindenki a saját útját járja, az autonóm, a design és az építészeti üveg is egészen elképesztő diverzitást mutat.

fotó: a Magyar Üvegművészeti Társaság jóvoltából

GAÁL ENDRE: *Cím nélkül*, 2017, formába olvasztott üveg és fa
HUNGART © 2017

Fotó: a Magyar Üvegművészeti Társaság jóvoltából

Beszélhetünk-e generációváltásról vagy pedig az iskolatekintő, meghatározó mesterek – Bohus Zoltán, Buczkó György, Horváth Márton, Lugossy Mária, Vida Zsuzsa – tanítványai folyamatosan, „természetes módon” rétegződnek egymásra? Milyen utakat választanak a fiatal és a még fiatalabb, akár még tanulmányaikat végző generációk képviselői?

K. Zs.: A felsorolt mesterek mindannyiunk számára meghatározók a mai napig. Ugyanakkor az iskolai rendszerek átjárhatósága és az internet már sokkal több benyomást tud tenni a fiatalokra, az Erasmus-ösztöndíjprogram is lehetővé teszi a különböző szemléletek megismerését. A most végző fiatalok szabadabban gondolkodnak az anyagról, nem kötik magukat görcsösen technikákhoz vagy az azokhoz kapcsolódó „elvárásokhoz”.

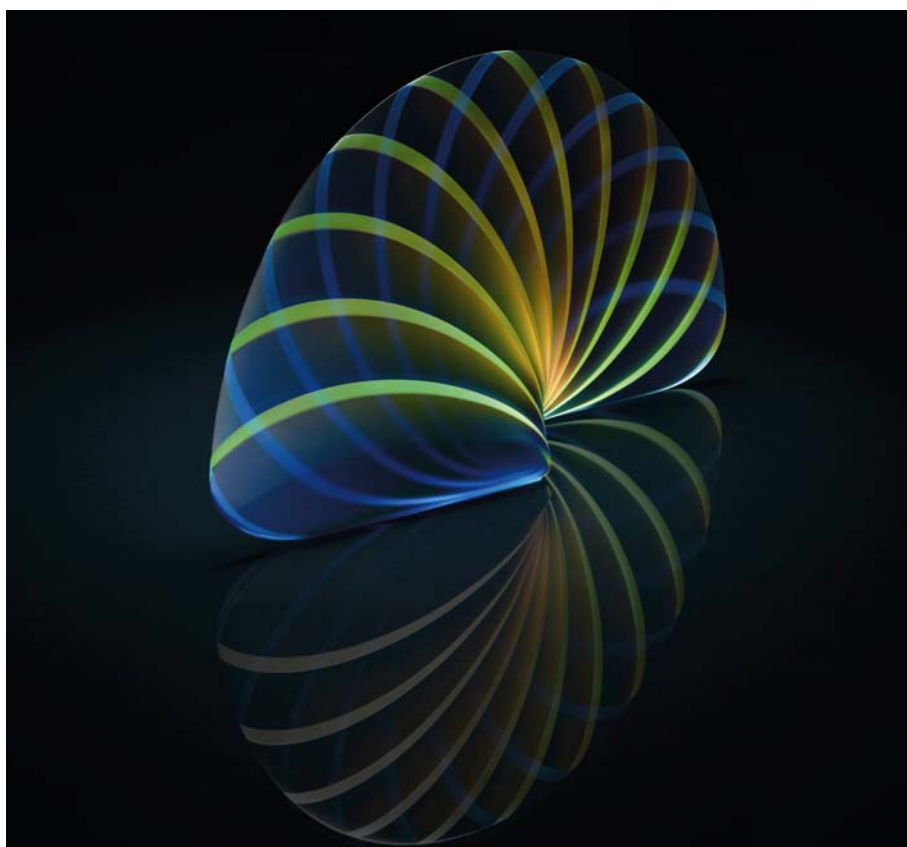
B. D.: Régebben az izoláltan alkotó művészek számára csak a szaklapok, a nemzetközi szimpóziumok nyitottak ablakot a világra... Manapság a nyitott országhatárok és az internet hihetetlenül széles sávot biztosítanak a párbeszédre. E felgyorsult, virtuális világban napi szinten belelátunk egymás műteremkulisszáiba, és azonnali visszajelzések, további inspirációk érkeznek.

LUKÁCSI LÁSZLÓ: *Szirmok*, 2017, ragasztott, csiszolt, savazott üveg
HUNGART © 2017

A fiatal alkotóknak kiugrási lehetőséget jelent a tárlaton és a kísérő katalógusban való szereplés,³ továbbá az az alkotói támogatás, amit idén először osztott ki a Társaság, hasonlóan a szakmai és a közönségdíj bevezetéséhez.⁴ Hogyan látjátok az üvegművészek támogatási, pályázati lehetőségeit?

K. Zs.: Mindenképpen szerettük volna, ha a tárlat és a katalógus mellett további lendületet is adhatunk a művészeknek. Mind a szakma,

mind a közönség visszajelzése nagyon érdekes és fontos számunkra, ezért is várjuk izgatottan a közönségszavazás eredményét. A szavazatokat egy zártkörű vacsorán együtt fogjuk átszámolni a MŰT tagjaival. A szimpóziumok hiánya és a Bárdudvarnoki Művésztelep anyagi ellehetetlenülése miatt ritkán adódik alkalom a személyes interakcióra, a díjakkal ezen is szerettünk volna változtatni. A szakmai díjat a kiállítók egymásnak szavazták meg, amelyet végül Sipos Balázs nyert el.

Fotó: a Magyar Üvegművészeti Társaság jóvoltából

VARGA DÓRA: *Smog spot*, 2017, formába olvasztott, csiszolt, polírozott üveg
HUNGART © 2017

fotó: a Magyar Üvegművészeti Társaság jóvoltából

B. D.: A díj egyfajta mérföldkő az úton. Megmérettetés, és egy új lendület kezdete. Bárcsak gyakrabban lenne módunk ilyen adni a kollégáknak! Én ugyan elvégeztem a művészetmenedzsment szakot is, de nagyon nehéz – a privát és saját szakmai életünk mellett – a MŰT-közösség ügyeiért is futni. Zsuzsi az elmúlt két HuGlasst kismamaként csinálta végig, szinte teljesen egyedül. Jómagam is aktív társadalmi munkát végző iparművész vagyok – más területeken. Ezúttal egyesítettük erőinket, és nagyon élveztük a közös munkát, bár, őszintén szólva, néha majd' beleszakadtunk.

Még nemesebb lehetne számunkra az esemény, ha a zászlóncat egy független menedzser lobogtatná, például egy múzeum kurátora, egy gyűjtő, egy támogató cég. A HuGlass-kiállítás kapcsán tartottam egy kisebb előadást a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen, buzdítva a menedzserhallgatókat: lássanak fantáziát a kortárs magyar üvegben, e külföldön már sikeres médiumban.

November 12-én zár a HuGlass 2017, láthatjuk-e más helyszínen a kiállítást? Milyen eseményekkel készül a Magyar Üvegművészeti Társaság a közeljövőben?

K. Zs.: Az anyag továbbvitelét, esetleg egy hasonló tárlat megrendezésének a lehetőségét már több múzeum is felajánlotta. Nem titkolt célunk volt Karin Rühl bevonásával, hogy a tárlat a bajorországi Glasmuseum Frauenauban is bemutatkozhat. Egy másik német múzeum kurátorai és befektetői pedig a kiállítás ideje alatt személyesen jönnek majd el, hogy szándékuk szerint gyűjteményüket a

kiállított művekből gyarapítsák. Egy budapesti múzeum is jelezte, hogy szívesen rendezne a MŰT tagjainak hosszabb, három hónapig nyitva tartó kiállítást. Jövőre pedig az Erdész Galéria szervezésében a 2011-ben megnyílt Shanghai Museum of Glass szentel kiállítást a kortárs magyar üvegművészetnek.

B. D.: Hallatni kell a hangunkat, mert ha már eljutunk a bemutatkozásig, akkor sok

Jegyzetek

- 1 Hazánkban az autonóm, ún. stúdióüveg műfajának elterjedését a korabeli körülmények – az ipari üvegyártás fokozatos leépülése, az üvegoktatás jelentős mértékű átalakulása – befolyásolták, sőt erősítették. Részben ez a magyarázata az autonóm területeken alkotók nagyobb számának a kortárs magyar üvegművészetben. Erről bővebben lásd: Bodonyi Emőke: Egy autonóm műfaj. Stúdióüveg Magyarországon. In: Műértő. 2004/11, 13. [Újraközölve: Art Limes. 2008/4, 5–11.]
- 2 Kóródi Zsuzsanna: HuGlass 2017. In: Neues Glass – New Glass. Art & Architecture. 2017/3, 26–29.

SIPÓS BALÁZS: *Red fox*, 2017, formába olvasztott, ragasztott, csiszolt, polírozott üveg
HUNGART © 2017

fotó: a Magyar Üvegművészeti Társaság jóvoltából

megkeresés érkezik. Magánemberként is folyamatosan investálnunk kell promóciókba, nyomtatványokba, meghozzá sokat. Ha branddé válhatnánk, akkor a MŰT sorra igent mondhatna a felkéréseknek. Aktivizálni próbáljuk a kollégákat, és lessük a pályázatokat az új kilátások reményében.

- 3 Kóródi Zsuzsanna (szerk.) – Barabás Lajos, Karin Rühl (bevezető): HuGlass 2017. A Magyar Üvegművészeti Társaság csoportos kiállítása. Budapest, Magyar Üvegművészeti Társaság, 2017.
- 4 A Magyar Üvegművészeti Társaság szakmai díját 2017. október 18-án adták át, az elismerést Sipos Balázs kapta. A közönségszavakat a tárlat záróeseményén osztják ki.